

نویسنده: استاسا سالاکانین «Stasa Salakanin» .
منبع و تاریخ نشر: کریدل «2025-06-26» .
برگردان: پوهندوی دوکتور سیدحسام «مل» .

تافعلاً از یک فاجعه جهانی نفت و گاز جلوگیری شده است

*A global oil and gas catastrophe has been
averted – for now*

بحران جنگ اخیر اسرائیل و ایران، تنگه هرمز را بیش از هر زمان دیگری به بسته شدن نزدیک کرد. تحلیلگران هشدار می‌دهند که دور بعدی تشدید تنش‌ها می‌تواند بازارهای جهانی را متزلزل کند و اروپا بیشترین هزینه‌ها را متحمل خواهد شد.

The latest Israel–Iran war crisis brought the Strait of Hormuz closer than ever to closure. Analysts warn the next round of escalation could shatter global markets, with Europe bearing the heaviest costs.

عکاسی توسط کریدل

آیا [جنگ اسرائیل و ایران] می‌تواند دوباره شروع شود؟ حدس می‌زنم روزی می‌تواند. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، روز چهارشنبه هشدار داد: «شاید زودی شروع شود.»

این اظهار نظر - که یک روز پس از آتش بس تحمیلی ایالات متحده که خصومت‌های مستقیم بین ایران و دولت اشغالگر را متوقف کرد، بیان شد - آرامش ناپایدار در غرب آسیا را به تصویر می‌کشد.

اگرچه موشک‌ها دیگر شلیک نمی‌شوند، ایران هنوز از نردبان تشدید تنش‌ها خیلی بالا نرفته است. بسیاری از کارت‌های بازدارنده آن - از جمله مهمترین آنها، تهدید غیرنظامی بستن تنگه هرمز - همچنان دست نخورده باقی مانده اند. همانطور که تحلیلگران اشاره کردند، این گلوگاه استراتژیک هرگز از روی میز کنار گذاشته نشده بود. و اگر جنگ از سر گرفته شود، می‌تواند اولین اهرمی باشد که کشیده می‌شود.

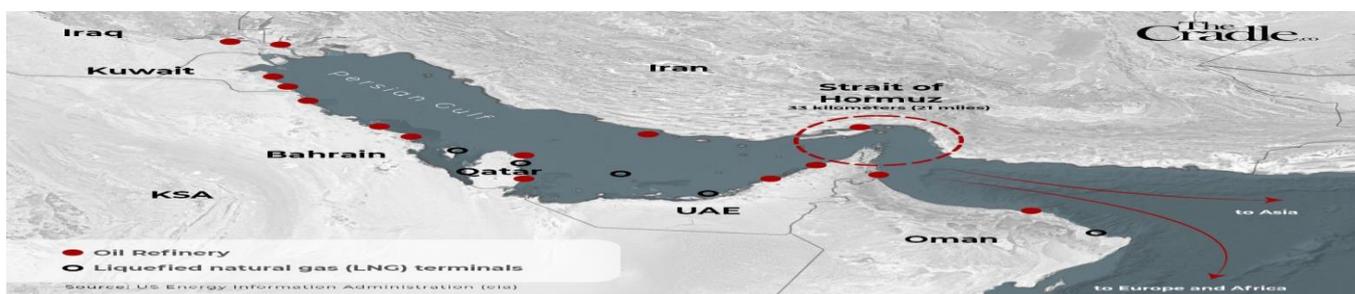
تنگه‌ای دور از فاجعه

جنگ مستقیم اسرائیل و ایران که در (13) جون با حملات هوایی اسرائیل به سایت‌های نظامی {مواضع و محلات نظامی}، به محل سکونت دانشمندان هسته‌ای و فرماندهان نیروهای ایرانی - آغاز شد، ترس‌های فوری از اختلال فاجعه بار در تأمین نفت و گاز را برانگیخت.

تحلیلگران هشدار می‌دهند که هرگونه انسداد **تنگه هرمز** می‌تواند قیمت انرژی را افزایش دهد و باعث رکود یابحران جهانی شود. و در حالی که آتش بس آزمایشی اکنون در حال اجرا است، منطقه همچنان در وضعیت بحرانی قرار دارد و بدترین سناریوها هنوز در کمین هستند. بزرگ.

تنها چند ساعت پس از حملات ایالات متحده به تأسیسات غنی‌سازی اورانیوم ایران، مجلس ایران با اکثریت قاطع به بستن تنگه هرمز - شریان حیاتی برای ترافیک نفت و گاز طبیعی مایع (LNG) جهان - رأی داد. ایران همچنین حمله موشکی تلافی‌جویانه‌ای را به پایگاه‌های نظامی ایالات متحده در قطر انجام داد که انفجارهایی بر فراز دوحه گزارش شد.

حدود یک چهارم تجارت نفت جهان، یا بین ۱۵ تا ۱۹ میلیون بشکه نفت در روز، از طریق تنگه هرمز حمل می‌شود که خلیج فارس را به اقیانوس هند متصل می‌کند. علاوه بر این، ۸۵ میلیون تن LNG از قطر و امارات متحده عربی سال گذشته از طریق **هرمز** حمل شده بود که ۲۰ درصد از نیازهای جهانی را تأمین می‌کرد.

نقشه خلیج فارس که موقعیت استراتژیک تنگه هرمز را نشان می‌دهد

واکنش بازارهای نفت، اما نه آنطور که انتظار می‌رفت

به طور شگفت‌آوری، تأثیر اولیه جنگ بر بازارهای نفت و گاز اندک بود. نفت خام برنت به تدریج به ۷۹ دلار در هر بشکه افزایش یافت - تنها ۹ دلار بالاتر از نرخ قبل از درگیری. با این حال، نفت خام ایالات متحده با ۷/۲ درصد کاهش به ۶۸/۵۱ دلار در هر بشکه رسید و یکی از شدیدترین کاهش‌های یک روزه در تاریخ اخیر را رقم زد. حتی اگر این سقوط شدید به دلیل پاسخ نمادین ایران به حملات ایالات متحده باشد، خطرات همچنان پابرجاست.

دکتر سیریل ویدرشوون، تحلیلگر پیشکسوت انرژی و دفاع غرب آسیا، به کریدل می‌گوید که خطرات اصلی در نوسانات قیمت و کمبود احتمالی دیزل و بنزین نهفته است. اما او با اشاره به ذخایر استراتژیک سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) و ذخیره‌سازی اخیر چین، اصرار دارد که هیچ کمبود فوری در عرضه وجود نداشته است.

با این حال، کریس ویفر، یکی از بنیانگذاران *Macro Advisory* و استراتژیست ارشد سابق *Sberbank-CIB*، هشدار جدی می‌دهد:

«اگر این توقف به مدت یک هفته یا بیشتر ادامه یابد، به راحتی می‌توانید به قیمت ۱۵۰ دلار در هر بشکه برسید. پیش‌بینی قیمت صحیح بسیار دشوار است، اما حجم قابل توجهی از عرضه حذف خواهد شد و با یک جدول زمانی نامشخص یا حتی ناشناخته - که می‌تواند قیمت نفت را در هر نقطه‌ای در مدت کوتاهی افزایش دهد.»

همچنین **دکتر ممدوح جی سلامه**، اقتصاددان بین‌المللی نفت و استاد سابق اقتصاد انرژی در مدرسه بازرگانی *ESCP Europe* در لندن، در گفتگو با کریدل خاطر نشان می‌کند که اگرچه عربستان سعودی، امارات متحده عربی و ایران دارای برخی خطوط لوله هستند که از هر مز عبور می‌کنند - که به طور بالقوه محموله‌های مختل شده را از ۲۰ میلیون به ۱۷ میلیون بشکه در روز کاهش می‌دهد - اما تأثیر آن همچنان به اندازه کافی شدید خواهد بود که آسیب قابل توجهی به اقتصاد جهانی وارد کند:

«اگر ایران **تنگه هرمز** را مسدود کند، این امر در واقع اقتصاد جهانی را در بدترین بحران نفتی خود از زمان تحریم نفتی اعراب در سال ۱۹۷۳ فرو خواهد برد.» **ویدرشوون** اضافه می‌کند که در صورت وقوع یک جنگ تمام‌عیار - که در آن سایت‌های کلیدی مانند بقیق و فجیره نابود شوند - تعمیرات می‌تواند بیش از پنج ماه طول بکشد. او ادعا می‌کند که چنین سناریویی قیمت نفت را به بالای ۱۵۰ دلار در هر بشکه خواهد رساند، اگرچه به گفته بازیگران کلیدی، سیگنال‌های فعلی بازار هیچ خطر فوری را نشان نمی‌دهد.

ویدرشوون حتی با وجود آتش‌بس «غافلگیرکننده» با ترامپ موافق است که ممکن است

فقط یک مکث بین دورها باشد. «گزینه کلی بستن هرگز همیشه در ذهن تحلیلگران است، اما بیشتر سیاستمداران و دلالان.»

تهدید محاصره به هیچ وجه تمام نشده است

بدترین سناریو هنوز محقق نشده است. اما سلامه آنچه را که ایران مدت‌هاست وعده داده است به ما یادآوری می‌کند: اگر صادرات نفت خام آن از طریق هرگز مسدود شود، مانع صادرات دیگران نیز خواهد شد.

او توضیح می‌دهد که چنین سناریویی احتمالاً پس از حملات اسرائیل به ذخایر نفت خام ایران در جزیره خارک یا سایر دارایی‌های کلیدی انرژی، یا اگر ایالات متحده حملات به سایت‌های هسته‌ای ایران - به ویژه تأسیسات کلیدی فردو - را تشدید کند، رخ خواهد داد. از آنجایی که هر دو پیش‌شرط برآورده شده‌اند، جای تعجب نیست که مجلس ایران به بستن تنگه رأی داده است. اگرچه این رأی الزام‌آور نیست - و اختیار نهایی در دست شورای عالی امنیت ملی ایران است اما این اقدام می‌تواند بعنوان تلاشی برای قدرت‌نمایی و ارسال هشدار تعبیر شود، زیرا این یکی از معدود اقدامات بازدارنده استراتژیک ایران خواهد بود.

سلامه متقاعد شده است که در صورت ادامه درگیری یا درگیری جدید با ایالات متحده، «ایران قطعاً کشتیرانی در تنگه را مختل خواهد کرد.»

ویفر نیز این هشدار را تکرار می‌کند. «احتمالاً ایران قصد دارد به سرعت اوضاع را تشدید کند تا کشورهای خلیج فارس و آسیا، اگرچه آشکارا از ایران عصبانی هستند، اما به دلیل آسیب به اقتصادهای مربوطه خود، به ایالات متحده فشار بیاورند تا تنش‌ها را کاهش دهد.»

و ایران حتی ممکن است برای بیان حرف خود نیازی به غرق کردن نفتکش‌ها نداشته باشد. ویفر می‌گوید هدف قرار دادن کشتی‌ها به تنهایی احتمالاً حق بیمه را افزایش می‌دهد، حجم تجارت را کاهش می‌دهد و قیمت‌های مصرف‌کننده نهایی را بسیار بالاتر می‌برد. همین ریسک برای آسیب رساندن به اقتصادهای شکننده جهانی کافی است.

با این حال، ویدرشوون همچنان تردید دارد که ایران چنین اقدامی انجام دهد. «تهران دهه‌هاست که آن را تهدید می‌کند، اما هرگز این کار را نکرده یا نتوانسته است انجام دهد. این کار همچنین همسایگان عرب را به سمت یک موضع ضد ایرانی تمام‌عیار سوق می‌دهد و فضای مانور کافی برای تهران باقی نمی‌گذارد تا واقعاً مشت محکمی بزند.» از نظر او، تهران واقعاً نمی‌خواهد تنها متحدان تجاری‌اش، مانند چین و هند، نیز از آنها عصبانی باشند.

با این حال، سلامه متقاعد نشده است که این متحدان جلوی تهران را بگیرند. او استدلال می‌کند که نه شورای همکاری خلیج فارس (GCC) و نه چین نمی‌توانند ایران را منصرف کنند:

«ایران اهمیتی نمی‌دهد که منزوی شود، زیرا هیچ گزینه دیگری ندارد - و همچنین می‌داند که متحدان واقعی‌اش، به ویژه چین و روسیه، هرگز آن را رها نخواهند کرد.»

ویدرشوون هشدار می‌دهد که متحدان ایران در محور مقاومت ممکن است تهدیدی حتی بزرگتر از خود تهران باشند.

اگرچه ایالات متحده و دولت یمن به رهبری انصارالله در اوایل ماه مه با آتش‌بس موافقت کردند، صنعا اعلام کرد که با تهران هماهنگ بوده و ظاهراً در ۱۳ ژوئن چندین موشک به یافا شلیک کرده است.

ویفر معتقد است که اگر خصومت‌های ایران و آمریکا دوباره شعله‌ور شود، کشتیرانی دریای سرخ دوباره مورد حمله یمن قرار خواهد گرفت. سلامه پا را فراتر می‌گذارد و خاطر نشان می‌کند که اگر درگیری از سر گرفته شود، ایران و یمن می‌توانند هر مز و باب المندب را مسدود کنند. «رشد اقتصادی جهانی می‌تواند به راحتی دوتا سه درصد کاهش یابد.»

او تخمین می‌زند که بسته شدن دو ماهه تنگه هرمز می‌تواند سالانه حدود ۵ تریلیون دلار برای اقتصاد جهانی هزینه داشته باشد.

بسته شدن تنگه هرمز همچنین بازارهای گاز را خفه خواهد کرد. حدود یک پنجم گاز طبیعی مایع (LNG) جهان - که عمدتاً از قطر می‌آید - از طریق این آبراه باریک منتقل می‌شود. در حالی که دکتر ویدرشوون ادعا می‌کند که این امر باعث رکود جهانی نخواهد شد. اذعان می‌کند که بازارهای انرژی اروپا با کمبود شدید و تورم فزاینده مواجه خواهند شد.

سلامه هشدار می‌دهد که اتحادیه اروپا بیشترین آسیب را خواهد دید. این اتحادیه بیشتر به گاز طبیعی مایع ایالات متحده وابسته خواهد شد، که دوتا چهار برابر بیشتر از گاز لوله‌کشی روسیه هزینه دارد. این امر اقتصاد از قبیل ضعیف شده را بیشتر تضعیف خواهد کرد.

در حال حاضر، سناریوهای سیاه بر طرف شده و تأثیر آن بر بازارهای انرژی به طرز شگفت‌آوری محدود بوده است. اما با توجه به اینکه هیچ صلح پایداری در چشم‌انداز نیست و با توجه به تشدید تنش‌های منطقه‌ای که تنها در عرض چند روز آشکار شده است، شوک‌های آینده ممکن است سریع‌تر و شدیدتر رخ دهند.

Stasa Salacani

با احترام (2025-07-01) -----
